

ORTA ÖĞRETİMDEKİ BAŞARI İLE YÜKSEK ÖĞRETİMDEKİ BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şenay ÜÇDOĞRUK (*) M.Vedat PAZARLIOĞLU (**)

ÖZET

Öğrencilerin orta öğretim ile üniversitedeki başarı durumları arasındaki ilişkinin araştırılmasına yönelik olan bu çalışmada Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin üç ve dördüncü sınıfında okuyan öğrenciler örnek kütle oluşturmuştur. Fakültenin altı bölümünde okuyan toplam 2386 öğrenci arasından seçilen 450 öğrenci ile yapılan anket sonuçları istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve öğrencilerin orta öğretimdeki başarı durumları ile yüksek öğretimdeki başarı durumlarının birbiriyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1. AMAÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı orta öğretim ile üniversitedeki başarı durumları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Fakültenin üçüncü sınıfından 230, dördüncü sınıfından ise 220 örnek üzerinde çalışılması (toplam 450) kararlaştırılmış (7 kişi ankete tam cevap vermemiş) ve bu örnek sayısı, bölümlerde okuyan öğrencilere göre tabakalandırılarak (1) her bölümdeki örnek hacmi belirlenmiştir (2).

Tablo 1: Üçüncü ve Dördüncü Sınıflarla İlgili Tabakalar

Bölüm	3. Sınıf Mevcutları (N_h)	n_h
İşletme	271	59
İktisat	280	63
Maliye	182	45
Çalışma Eko.	118	27
Kamu	65	15
Ekonometri	60	15
İng.İşletme	22	6
	<u>N=998</u>	<u>n=230</u>

(*) Yrd.Doç.Dr. D.E.Ü. İ.I.B.F. Ekonometri Bölümü.

(**) Araş.Gör. D.E.Ü. İ.I.B.F. Ekonometri Bölümü.

(1) Tabakalı örneklemede, her tabaka kendi başına bir ana kütle olarak düşünülmekte ve tahminler ayrı ayrı elde edilmektedir. Anakütleden seçilen örnek hacmi, tabakaların her birinden çekilen alt örnek hacimlerinin toplamına eşittir.

(2) İngilizce İşletme bölümünde üçüncü sınıfta 22 öğrenci ve son sınıfta da hiç öğrenci bulunmaması nedeniyle söz konusu bölüm anket dışında tutulmuştur.

Bölüm	4. Sınıf Mevcutları (N _h)	n _h
İşletme	452	91
İktisat	420	85
Maliye	220	44
Çalışma Eko.	140	28
Kamu	74	15
Ekonometri	82	17
İng.İşletme	-	-
	<u>N=1388</u>	<u>n=220</u>

2. ANKET SONUÇLARI

Anket kırk soru içermektedir. İlk sekiz soru ankete katılan öğrencinin aile yapısı, 9-22 arasındaki sorular lise dönemi ve 24-40 arasındaki sorular ise yüksek öğrenim dönemi hakkındadır. Yalnızca 23.soru: (lise eğitimi sırasında kız/erkek arkadaşınız varmıydı ?) lise ve yüksek öğretim dönemi anket soruları arasında bir ayıraç görevini yapmaktadır.

Anket sonuçlarına χ^2 testi uygulanmıştır. Bu test için gerekli çapraz tabloda değerlendirmeye alınan sorulardan bazıları aşağıdaki gibidir:

Soru 1. Cinsiyetiniz

- 1.E 2.K

Soru 9. Hangi liseden mezunsunuz?

1. Normal lise
 2. Yabancı dille eğitim yapan lise
 3. Meslek Lisesi
 4. İmam Hatip Lisesi
 5. Diğer

Soru 11. Lise mezuniyet dereceniz

1. 5-6.50 arası
 2. 6.51-7.99 arası
 3. 8.00 den yüksek

Soru 17. Lise eğitimimde

- 1. Başarılı bir öğrenciydim (Teşekkür ve takdir alan)
- 2. Normal bir öğrenciydim (sınıfını doğrudan geçen)
- 3. Başarısız bir öğrenciydim (Bütünlemeye ya da sınıfta kaldım)

Soru 28. Bir alt sınıftan ders alıyormusunuz?

- 1. Evet (bir alt sınıftan)
- 2. Evet (bir altı ve iki alt sınıftan)
- 3. Hayır

Soru 29. Bir alt sınıftan ders (kredili) alıyorsanız sayısı:

- 1. Almıyorum
- 2. 1 tane
- 3. 2 veya 3 tane
- 4. 4 ve daha fazla

Soru 31. Hangi derslerden başarısız oluyorsunuz?

- 1. Ekonomi ile ilgili dersler
- 2. Hukuk ile ilgili dersler
- 3. Sayısal, matematik ve muhasebe ile ilgili dersler

Ankete katılan 450 öğrenci rassal olarak seçilmiştir. Seçilen öğrencilerden 7'si anketi yanıtlamadığı için 443 öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Bunlardan 193'ü kız; 250'si erkektir. Öğrencilerin annelerinin % 12'si yüksek okul, % 23'ü orta dereceli okul, %65'i ilkokul, babalarının ise % 22'si yüksek okul, % 36'sı orta dereceli, % 42'si ilkokul mezunudur. Ayrıca ailelerin % 62'sinde annenin, % 38'inde de babanın tahsilini daha yüksektir.

Ankete katılan öğrencilerin % 12'sinde anne ve babanın ikisi de çalışmaktadır. Bu arada babaların % 89'u bir sosyal güvenlik kurumuna (Emekli Sandığı, Bağkur, SSK, diğer) bağlı görülürken, %11'inin bir sosyal güvenlik

kurumuyla ilişkisi yoktur. Ailelerin gelir düzeyleri incelendiğinde % 38'inin aylık gelirin 1.000.000 TL dan düşük; % 35'inin 1.000.000 - 2.000.000 TL arasında; % 27'sinin de 2.000.000 TL dan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin % 79'u normal liseden mezun olurken, % 11'i diğer liselerden (yabancı dilde eğitim yapan, meslek, imam hatip lise, v.d.) mezun olmuşlardır. Bu öğrencilerin % 36'sı matematik, % 40'ı fen, % 15'i edebiyat, % 9'u diğer kollar ağırlıklı eğitim almışlardır.

Öğrencilerin lise mezuniyet dereceleri incelendiğinde ise % 30'u 10 tam not üzerinden 5-6.50 arası; % 54'ü 6.51-7.99 arası; % 16'8 ve yukarı başarı notu ile mezun olmuştur. Mezuniyet dönemleri incelendiğinde % 79'u haziran mezunu, % 19'u bütünlemede ve % 2'si öğretmenler kararı ile mezun olmuşlardır.

Diğer yandan açıklayıcı bilgiler vermesi nedeniyle 5 soruya verilen yanıtlar tablo halinde aşağıda verilmiştir:

Tablo 2: Hangi derslerden başarısız oluyorsunuz?

Seçenekler	Frekans	Yüzde
- Ekonomi ile ilgili dersler	70	15.80
- Hukuk ile ilgili dersler	104	23.48
- Sayısal, matematik ve muhasebe ile ilgili dersler	178	40.18
- Yanıt vermeyenler	91	20.54
Toplam	443	100.00

Tablo 3: Başarısızlık nedeniniz

Seçenekler	Frekans	Yüzde
- Derse yeterince çalışmamam	126	28.44
- Derse devam etmemem	55	12.42
- Derse ilgi duymamam	164	37.02
- Yanıt vermeyenler	98	22.12
Toplam	443	100.00

Tablo 4: Derste başarısız olmanızda öğretim üyesinin rolü

Seçenekler	Frekans	Yüzde
Yoktur	61	13.77
% 25 Etkilidir	155	34.99
% 50 "	187	42.21
% 75 "	25	5.64
Yanıt vermeyen	15	3.39
TOPLAM	443	100.00

Tablo 5: Üniversite öğreniminiz yanında herhangi bir işte çalışıyormusunuz?

Seçenekler	Frekans	Yüzde
Evet	91	20.54
Hayır	346	78.10
Yanıt vermeyen	6	1.36
Toplam	443	100.00

Tablo 6: Bir işte çalışıyormusunuz?

Seçenekler	Frekans	Yüzde
Tam gün	10	20.54
Yarım gün	66	78.10
Geceleri	15	1.36
Toplam	91	100.00

Anket sonuçlarıyla ilgili yukarıdaki açıklamalardan sonra, amacımız bu trendin yüksek öğretimde de devam edip etmediğini ve orta öğretimle olan ilişkisini saptamaktır.

3. İSTATİSTİKSEL ANALİZLER

Söz konusu ilişkiyi belirleyebilmek için her konunun değerlendirilmesinde aşağıdaki boş ve alternatif hipotez kurulmuştur.

H_0 : Orta öğretimdeki başarı ile yüksek öğretimdeki başarı birbirinden bağımsızdır.

H_a : Orta öğretimdeki başarı ile yüksek öğretimdeki başarı birbiriyle ilişkilidir.

Ayrıca hipotezler % 5 önem düzeyine göre test edilmiştir.

Lisedeki başarı ile yüksek öğretimdeki başarının cinsiyetle ilişkileri incelendiğinde ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır. ($\chi^2_{hes} = 12.352$) Yani başarının cinsiyetle bir bağlantısı yoktur.

Liseden mezuniyet derecesi ile yüksek öğretimde bir ve/veya iki alt sınıftan ders alma soruları arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 15.20$; lise mezuniyet derecesi ile yüksek öğretimde iki alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişki de $\chi^2_{hes} = 24.939$ ve yine lise mezuniyet derecesi yüksek öğretimde iki alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişkide ise $\chi^2_{hes} = 23.479$ çıkmıştır. Bu ilişkilerde H_0 hipotezi reddedilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin mezuniyet derecesi ile yüksek öğretimde alttan alınan ders arasında bir ilişki olduğu ifade edilebilir.

Liseden mezun olunan dönem ile üniversite sınavlarını kaçınıcı girişte kazandığı soruları arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 13.843$ çıkmıştır. Bu ilişkide H_0 hipotezi $\alpha=0.01$ önem düzeyiyle reddedilmiştir.

Lise eğitiminde sınıfta kalma ile yüksek öğretimde bir alt sınıftan ve/veya iki alt sınıftan ders alma arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 22.577$; lise eğitiminde sınıfta kalma ile yüksek öğretimde sırasıyla bir ve iki alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 23.881$ çıkmıştır. Bu ilişkide de alternatif hipotez anlamlı çıkmıştır. Sonuç olarak lise eğitiminde sınıfta kalan öğrencilerin yüksek öğretimde de alt sınıflardan ders aldığını ifade edebiliriz.

Yine lise eğitiminde bütünlemeye kalma ile yüksek öğretimde bir alt

ve/veya iki alt sınıftan der alma arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 29.060$; lise eğitiminde bütünlemeye kalma ile yüksek öğretimde sırasıyla bir alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 56.850$; ve iki alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 18.687$ çıkmıştır. Bu ilişkilerde de H_0 hipotezi reddedilmiştir. Burada da lise eğitiminde bütünlemeye kalan öğrencilerin alt sınıflardan ders aldığını söyleyebiliriz.

Öğrencinin lise eğitiminde başarılı olma açısından kendisini değerlendirdiği soru ile; yüksek öğretimdeki; bir alt ve/veya iki alt sınıftan der alma arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 41.092$ dir sırasıyla bir alt sınıftan alınan ders sayısı arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 42.131$ ve iki alt sınıftan alınan ders sayısı sorusu arasındaki ilişkide $\chi^2_{hes} = 22.720$ çıkmıştır. Bu ilişkilerde de H_0 hipotezi reddedilmiştir. Burada lise eğitiminde başarılı olan öğrencilerin yüksek öğretimde de başarılı oldukları ifade edilebilir.

Ayrıca yüksek öğretimdeki başarısızlıkta öğretim üyesinin etkisinin olup, olmadığı araştırıldığında da, öğretim üyesinin öğrencilerin başarısız olmasında bir etkisi olmadığı görülmüştür.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. 3 ve 4. sınıflarında uygulanan anket sonucunda, öğrencilerin orta öğretimdeki ve yüksek öğretimdeki başarıları arasında ilişkinin var olduğu görülmüştür. Bu tür araştırmaların genişletilerek sürdürülmesi konuyu daha da açıklığa kavuşturacaktır. Fakülteye yeni kayıt olan öğrencilere orta öğretimdeki başarı durumları ile ilgili bir anketin yapılması ve öğretim üyelerinin öğrencilerin düzeyleri hakkında daha önceden bilgilendirilmesiyle eğitim programlarını daha ayrıntılı belirleyebileceklerdir.

CONCLUSION AND APPRECIATION

In the result of a survey which is apply on third and fourth class students in Faculty of Economics and Administrative Sciences of Dokuz Eylül University. It was determined noticed a relation between education success of high school and faculty. In this case, it can be us ful to make a survey on the new students while they have entered in the register to faculty. Thus, the instructors can be get some preuius knowledge about students level and they can be determined their education programme according to this knowledge case.